

Pohjoismaiden eläkeläisjärjestöt vaativat korjausta epäkohtaan

Pohjoismaissa on jo pitkään oltu ylpeitä maidemme hyvinvointijärjestelmästä ja kyvystä tarjota väestölle laadukasta ja helposti saavutettavaa terveyden- ja sairaanhoitoa.

Hyvinvointimalliamme, jossa hoitoa annetaan tarpeiden perusteella, on jo kauan pidetty esikuvana muualla maailmassa. Harvoissa maissa on yhtä hyvä ja kehittynyt turvaverkosto, jonka arvot perustuvat samanarvoisuuteen ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin.

Pohjoismaisen hyvinvointimallin avulla olemme onnistuneet tasoittamaan väestön taloudellista epätasa-arvoa. Hammashoidon osalta edistys ei ole kuitenkaan ollut yhtä hyvää. Suun sairauksien hoidosta meidän on maksettava enemmän kuin muiden sairauksien hoidosta.

On merkillistä, ettei hampaita ja suuta kohdella samalla tavalla kuin elimistömme muita osia. Ne ovat osa kehoamme muun elimistön tavoin. Seuraukset siitä, että hampaita ja kehon muita osia pidetään eri järjestelminä, ovat suuret niin yksilön kuin yhteiskunnankin kannalta.

Meillä on itse kullakin oltava varaa kunnan hampaisiin, ei vain niillä, joilla on varaa maksaa kalliista hoidoista. Hampaiden terveydestä on tullut yhteiskunnallisen aseman merkki. Maksut ovat liian korkeat etenkin heikommassa taloudellisessa asemassa oleville. Siihen ryhmään kuuluvat monet ikääntyneet, ennen kaikkea iäkkäät, yksin elävät naiset.

Järjestöissämme on paljon jäseniä, jotka jättävät hampaansa hoitamatta taloudellisista syistä. He ovat kertoneet häpeävänsä huonoja hampaitaan ja jättäytyvänsä pois yhteisistä tapaamisista vain, koska eivät halua paljastaa hammasrivissään olevia aukkoja, joita heillä ei ole varaa hoitaa. Jotkut pelkäävät, että muut panevat merkille heidän kroonisista tulehduksista johtuvan pahanhajuisen hengityksensä. Toisille taas syöminen tuottaa vaikeuksia hammaskivun takia. Kaiken kaikkiaan ulkopuolelle jäämisen ja huonomman terveydentilan vaara lisääntyy niillä, jotka joutuvat jättämään hammasterveytensä vähemmälle huomiolle. Myös itseluottamus laskee, elleivät rahat riitä välttämättömään hoitoon.

Tutkimustulosten mukaan suun terveydentilan ja muiden lääketieteellisten ongelmien välillä on selkeä yhteys. Useat tutkimukset osoittavat, että hampaiden irtoamisen ja systeemisten sairauksien, kuten diabeteksen ja sydän- ja verisuonitautien välillä on selkeä yhteys. Tarkkaa syytä ei ole selvitetty täysin, mutta on ilmeistä, että hyvä hammashuolto koko elämän aikana on tärkeää ikääntyneiden yleisen terveydentilan ja elämänlaadun kannalta. Jos otamme käyttöön hammashuollon maksukaton, niin että kaikki saavat hoitoa tarpeidensa mukaan, voimme ehkäistä terveysongelmia ja vähentää korkeiden hammashoitokulujen mukanaan tuomia taloudellisia paineita.

Potilaiden maksamien hammashoitomaksujen alentaminen on pikemminkin pitkän aikavälin investointi kuin kustannus yhteiskunnalle. Vakavien terveysongelmien ehkäiseminen varhaisen ja säännöllisen hammashuollon avulla tuottaa aikaa myöten suuria voittoja yhteiskunnalle. Vähentämällä akuutin hammashoidon ja kalliiden lääketieteellisten toimenpiteiden tarvetta saamme aikaan kestävämmän ja kustannustehokkaamman terveyden- ja sairaanhoitojärjestelmän samalla kun väestön elämänlaatu paranee.

Me kahdeksan järjestöä vaadimme voimallisia poliittisia toimenpiteitä, jotta myös suu ja hampaat nähdään osana kehoamme ja ne sisällytetään sairaanhoitoon. On korkea aika ottaa askel kohti hammashuollon maksukattoa kansanterveyden edistämiseksi ja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi kaikissa Pohjoismaissa. Näin vähennämme myös terveyskuiluja eri ryhmien välillä.

Pohjoismaat ovat avoimuuden, luottamuksen ja onnen osalta kansainvälisten tutkimusten huipulla. Olemme kuitenkin oppineet, että emme saa asettua aloillemme, vaan meidän on jatkuvasti kehitettävä malliamme kohdataksemme oman aikamme haasteet. Pohjoismaisen hyvinvointimallin säilyttäminen edellyttää uudistuksia. Korkeampien tukien käyttöönotto Pohjoismaiden hammashuollossa tekisi hampaiden hoidosta helpommin saavutettavaa tuloihin katsomatta. Se on askel oikeaan suuntaan kohti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa. Se on askel, josta ei ole hyötyä vain yksittäisille kansalaisille, vaan pitkällä aikavälillä koko yhteiskunnalle. Se on investointi tulevaisuuteen.